

Felles dokumentasjons- og innsamlingsplan for museene i Rogaland

Oppsummering av prosjektet

Prosjektet har omfattet regionmuseene Dalane Folkemuseum, Haugalandmuseene, Jærmuseet, Museum Stavanger og Ryfylkemuseet, og spesialmuseet Norsk oljemuseum, og har hatt støtte fra Rogaland fylkeskommune og fra Kulturrådets program for samlingsforvaltning i 2015 – 2016.

Prosjektet har resultert i dokumentet «Felles dokumentasjons- og innsamlingsplan 2017 – 2021». Det foreslås at planen revideres for perioden 2022 – 2026.

Planarbeidet har hatt som overordnet mål å skape større bevissthet rundt dokumentasjonen og innsamlingen museene gjør. Gjennom en samlet oversikt over og kjennskap til museenes ulike samlinger, skal museene bli bedre rustet til å styre fremtidig innsamlingspolitikk, til å spisse sine samlinger og til å starte innsamlings- og avhendingsprosesser som del av en aktiv samlingsutvikling.

Arbeidet med dokumentasjons- og innsamlingsplanen har favnet alle typer museumsobjekter og -samlinger – både kulturhistoriske gjenstander, fotografier og bygninger; kunstverk; naturhistorisk materiale; lyd-/film-opptak; privatarkiv og fartøyer – og å lage gode oversikter over disse. Museene har diskutert spørsmål om presisering eller justering av ansvarsfordeling som var satt opp i tidligere museumsplaner for Rogaland, og alternativer til dette.

Museene har gjennom prosessen kommet frem til følgende tiltak i perioden 2017 – 2021:

- Etablere nettverk for samlingsutvikling
- Samarbeid om dokumentasjons- og innsamlingsprosjekter
- Samarbeid om vurdering og fremtidig avhending
- Magasinutvikling

Planen er publisert på Rogaland fylkeskommunes nettsted (<http://www.rogfk.no/Vaare-tjenester/Kultur-og-idrett/Aktuelt-Kultur-og-idrett/Felles-dokumentasjons-og-innsamlingsplan-for-museene>) og på Samlingsnett.no (<http://samlingsnett.no/felles-dokumentasjons-og-innsamlingsplan-20172021>).

Bakgrunn og problemstillinger

Planarbeidet ble initiert i 2014 av Rogaland fylkeskommune, som i *Regionalplan for museum 2011 – 2014* hadde følgende tiltak:

«Det skal utarbeidast ein regional plan for samlingsforvaltning med fokus på å få ei samla oversikt over og ei samordning av gjenstandsmateriale og anna materiale samt tilstanden til dette. Gjennom regionmusea skal det sikrast eit representativt utval frå kunst, handverk, næring og daglegliv, og det kan vera tenleg å sjå på om det er behov for presiseringar eller justeringar i høve til ansvarsfordelinga frå 1992» (tiltak 14).

Før arbeidet med denne dokumentasjons- og innsamlingsplanen hadde det også vært gjort flere tiltak, forprosjekt og utredninger som prosjektet har bygd videre på, bl.a. forprosjektet *Innsamlingsplan for regionmusea i Rogaland* (Jærmuseet 2012), *Utredning av fellestjenester innenfor samlingsforvaltning* (Collections Care & Management 2012), og søknader til Kulturrådet (ved Haugalandmuseene i 2012 og ved Rogaland fylkeskommune i 2013 og 2014). Forprosjektet til innsamlingsplan i 2012 konkluderte med at ansvarsfordelinga i *Museumsplan for Rogaland* fra 1992 var problematisk å videreføre/revidere, og at «prosess er nok like viktig som resultat, kjennskap til kvarandre sitt arbeidsfelt og samlingsmateriale er avgjerande for meir samhandling mellom musea».

Derfor ble det anbefalt å gå mer inn i museenes samlingshistorikk, prosjekter og kompetansekatalog og se på hvilke statlige føringer, lokale forhold og nettverkssamarbeid som har betydning for museenes samlingsprofiler, og ut fra dette se på hva som ikke fanges opp i dagens innsamlingsarbeid, og hvilke områder museene burde jobbe med ut fra et samfunns- og samtidsperspektiv. Underveis i prosessen kom også *Samlingsplan for musea i Hordaland 2015 – 2020* (Hordaland fylkeskommune 2016), der det blant annet står at: «(...) musea manglar den oversikta dei treng over samlingane, og (...) det kan vere utfordrande å tenkje innsamling over eit større geografisk område. Museum må utfordre seg sjølv til å tenkje meir heilskapeleg» (55). Gjennom prosjektet har museene i Rogaland prøvd å ta utfordringene med å se på hva som ikke fanges opp, hva som er relevant, og med å tenke mer helhetlig på tvers av regionene.

I søknaden på Norsk kulturråds museumsprogram for samlingsforvaltning i 2015 trakk museene fram at prosjektet ville koordinere samlinger og ansvarsområder, og belyse de viktigste temaene i vår tid for våre museer. Museene ville diskutere sin rolle i fremtiden ved å se på samfunnstendenser og -endringer, og hvordan de skal beholde sin relevans overfor publikum i fremtiden. Museene ønsket å konsentrere seg om overordnede planer og mulige felles prosjekter, og har diskutert hensikt og verdi med en slik felles plan for det enkelte museum, og hvilke forpliktelser som ligger i en slik plan.

Gjennomføring og metode

Det ble i januar 2015 satt ned en arbeidsgruppe som sammen med prosjektleder har hatt ansvar for å arrangere møter og fagdager og å utarbeide innholdet i planen for dokumentasjon og innsamling, mens prosjektleder har ledet arbeidet og utformet planen.

Prosjektet har hatt fokus på å bygge opp gode, sammenlignbare samlingsbeskrivelser og samlingsoversikter for alle museene. Til dette bygde museene opp en egen metode/verktøy for å få oversikt over og legge grunnlag for sammenligning av samlinger. Fremgangsmåten og eksempel på dette finnes i selve plandokumentet (og er for omfattende til å fremvise i rapporten). Av etablerte metoder brukte prosjektet *Significance 2.0* (Russel og Winkworth 2009) og gjorde en begynnende vurdering inspirert av significance-metodens versjon for vurdering på tvers av samlinger: cross-collection significance assessment. Resultatet er lagt ved i plandokumentet. I tillegg skrev alle museene sin egen samlingsbeskrivelse og -historikk ut fra en mal basert på significance-metoden. Arbeidet med samlingsoversikter og -beskrivelser danner grunnlag for tiltaket samarbeid om dokumentasjons- og innsamlingsprosjekter og tiltaket samarbeid om vurdering og fremtidig avhending.

Som en del av prosjektet har også magasinforhold og -kapasitet ved museene blitt evaluert med *Benchmarks for samlingsforvaltning* (Norsk kulturråd 2015), med fokus på punktene 3. *Magasiner*, 4. *Renhold*, 6. *Miljøovervåking* og 7. *Klimakontroll*. Evalueringen ble gjort av Samlingsteam Rogaland i samarbeid med museene. Evalueringen foreligger som et omfattende internt arbeidsdokument, samt i en rapport som er vedlagt plandokumentet, og danner grunnlag for tiltaket om magasinutvikling.

Prosjektet har også hatt som mål å skape en felles plattform for samlingsforvaltningen gjennom å heve kompetansen innen samlingsteori og samlingsforvaltning, og å involvere de som arbeider med samlingsforvaltning i museene i Rogaland. I prosjektperioden har det vært arrangert tre fagdager med foredrag, gruppediskusjoner og plenumsdiskusjoner som har vært åpne for alle interesserte i fylkets museer, og både samlingsforvaltere, formidlere og museumsledelse har vært invitert til gruppearbeid og -diskusjoner. Museene ville med dette skape en følelse av eierskap til fellesprosjektet, og legge grunnlag for mulig fremtidig samarbeid om innsamling.

Resultater

En svært viktig erfaring fra prosjektet angående samarbeid om dokumentasjon og innsamling på tvers av museer er at det er viktig å sette av nok tid til en slik prosess. Utformingen av innholdet i planen med alle diskusjonene det har medført, og modningen gjennom planarbeidet har vært vel så viktig som det ferdige produktet. Som en følge av dette, har dette prosjektet gått langt utover den opprinnelige tidsplanen – men det har vært helt nødvendig for å få en plan basert på konsensus.

Det opprinnelige oppdraget fra Rogaland fylkeskommune var en samlet oversikt over og samordning av materialet, samt å se på om det var behov for å justere ansvarsfordelingen i museumsplanen fra 1992. Gjennom arbeidet med en begynnende vurdering av samlingene, har museene fått bedre oversikt over sine egne og hverandres samlinger, og har lagt grunnlag for videre samarbeid. Utover i prosessen med å lage en felles plan så museene det samtidig som viktig å beholde det enkelte museums autonomi og særpreg.

Diskusjonene som er oppsummert i denne planen, samt tiltakene museene har blitt enige om, har hatt som mål å få oversikt og diskutere mulighetene for ansvarsfordeling. Konklusjonen på diskusjonene er at en streng arbeidsfordeling eller ansvarsfordeling ikke er svaret på utfordringene museene har med alt fra innsamling til magasinorganisering. Det er derfor viktigere med samordning og samarbeid enn ansvarsfordeling, og det svarer vi på i planen med å lage gode oversikter og samarbeidsforhold. Nettopp derfor har planen også landet på de fire konkrete tiltakene:

1. Etablere nettverk for samlingsutvikling, for å fortsette det gode faglige samarbeidet og videreføre intensjonene fra prosjektet.
2. Samarbeid om dokumentasjons- og innsamlingsprosjekter. I 2018 ønsker museene å gjøre sitt første prøveprosjekt rundt temaet «Kommunikasjon»: innsamling relatert til kommunikasjon på sjø, herunder tilknyttede tema som havnetrafikk og overgangen fra fergetrafikk til landforbindelser.
3. Samarbeid om vurdering og fremtidig avhending. I 2017 ønsker museene å gjøre sitt første prosjekt rundt temaet «Radiokommunikasjon», som er aktuelt blant annet på grunn av endringer i vår kommunikasjonshverdag, ikke minst overgang fra FM- til DAB-radio.
4. Magasinutvikling – forbedring av magasiner gjennom å jobbe med indre organisering, emballering, renhold, skadedyrkontroll, klimakontroll og miljøovervåking, samt utrede behov for fysiske og digitale magasiner.

Prosjektregnskap*

Regnskap 2015	
Utgifter	
Hva	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead) Prosjektleder/adm.	208 613
Arbeidsgruppe, egenandel museene (egeninnsats)	32 500
Andre utgifter Seminar/reiser/samlinger/workshops	14 720
Totale utgifter	255 833
Inntekter	
Beskrivelse	
Norsk kulturråd	140 000
Rogaland fylkeskommune**	83 333
Egenandel museene (arbeidsgruppe)	32 500
Totale inntekter	255 833

Regnskap 2016	
Utgifter	
Hva	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead) Prosjektleder/adm.	169 136
Arbeidsgruppe, egenandel museene (egeninnsats)	65 000
Andre utgifter Seminar/reiser/samlinger/workshops	24 197
Totale utgifter	258 333
Inntekter	
Beskrivelse	
Norsk kulturråd***	110 000
Rogaland fylkeskommune**	83 333
Egenandel museene (arbeidsgruppe)	65 000
Totale inntekter	258 333

Regnskap 2017	
Utgifter	
Hva	Sum
Personalkostnader (lønn/overhead) Prosjektleder/adm.	142 412
Arbeidsgruppe, egenandel museene (egeninnsats)	32 500
Seminar/reiser/samlinger/workshops	50 921
Totale utgifter	225 833
Inntekter	
Beskrivelse	
Norsk kulturråd***	110 000
Rogaland fylkeskommune**	83 333
Egenandel museene (arbeidsgruppe)	32 500
Totale inntekter	225 833

*Det bekreftes at regnskapsført tilskudd samsvarer med tilskudd i henhold til tilsagnsbrev fra Norsk kulturråd (kr 140 000 i 2015 og kr 220 000 i 2016), og at andre offentlige tilskudd er spesifisert i regnskapet.

**Engangstilskudd kr 250.000 fra Rogaland fylkeskommune er fordelt over alle tre årene.

***Tildelingen på kr 220 000 fra Norsk kulturråd i 2016 er fordelt på 2016 og 2017.

Stavanger, 17. oktober 2017

May Tove Nyrud

Prosjektleder

Museum Stavanger

Kjetil Rip-Bergsvåg

Administrasjonssjef

Museum Stavanger